

Avizul Comitetului Regiunilor privind un cadru strategic european pentru cooperare științifică și tehnologică internațională

(2009/C 200/02)

COMITETUL REGIUNILOR

- subliniază că autoritățile locale și regionale au de jucat un rol deosebit de important în transpunerea în realitate a Spațiului European de Cercetare (SEC);
- insistă asupra necesității ca statele membre și Comisia Europeană să adopte măsurile necesare pentru ca autoritățile locale și regionale să fie pe deplin și în mod eficient implicate în gestionarea inițiativelor legate de SEC;
- recunoaște necesitatea cooperării dintre UE și țările vecine în domeniul științei și tehnologiei. Aceasta implică participarea vecinilor UE nu numai la Programul-cadru de cercetare al UE, ci și în alte domenii ale SEC, precum coordonarea programelor și a infrastructurilor de cercetare, aplicarea efectivă a principiilor privind schimburile de cunoștințe și mobilitatea continuă a cercetătorilor;
- dorește să garanteze utilizarea coordonată a PC7, FS, PIC și FEADER, condiție esențială a asigurării competitivității UE și a sinergiilor între politicile în materie de coeziune, cercetare, inovare și învățământ superior la nivel național și regional, conform prevederilor cuprinse în avizele anterioare ale Comitetului Regiunilor.

Raportor: Jyrki MYLLYVIRTA (FI-PPE), primarul orașului Lahti

Document de referință:

Comunicarea Comisiei către Consiliu și către Parlamentul European „Un cadru strategic european pentru cooperare științifică și tehnologică internațională”

COM(2008) 588 final

I. RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL REGIUNILOR

Relevanța pentru autoritățile locale și regionale și pentru CoR

1. subliniază că autoritățile locale și regionale au de jucat un rol deosebit de important în transpunerea în realitate a Spațiului European de Cercetare (SEC). Contribuția acestora este esențială în procesul de elaborare a strategiilor regionale în materie de cercetare și inovare; dispunând de experiența necesară, autoritățile locale și regionale gestionează deseori organismele de cercetare și sprijină mediile inovatoare. În plus, de regulă, fie orașele, fie administrațiile regionale dispun de competențe legislative recunoscute și de propriul buget de cercetare sau joacă un rol motrice important în desfășurarea activităților de cercetare și de dezvoltare, asigurând cofinanțarea acestora. Un sistem instituțional eficient la nivel local și regional joacă un rol esențial în planificarea și punerea în aplicare a unor activități de cercetare de succes și fructuoase;

2. autoritățile locale și regionale se numără printre actorii principali ai politicilor și inițiativelor menite să consolideze și mai ales să extindă SEC, în principal viziunea sa în ceea ce privește o activitate solidă de cercetare și instituțiile universitare ancorate în medii inovatoare, precum și cooperarea internațională și coordonarea activităților de cercetare;

3. insistă asupra importanței majore a orașelor și regiunilor în dezvoltarea unor medii inovatoare. Politica acestora are un impact substanțial, prin crearea unui Spațiului European de Cercetare care să asigure mobilitatea oamenilor de știință – numai un mediu de viață divers, tolerant și inovator fiind atractiv pentru oamenii de știință – și ca motor al dezvoltării infrastructurii de cercetare. În acest sens, sunt relevante, la nivel local, politicile de inovare, centrele tehnologice, incubatoarele de afaceri, parcurile științifice și capitalurile de risc ⁽¹⁾;

Observații generale

4. consideră că inițiativa propusă poate avea o contribuție importantă la consolidarea și lărgirea SEC. În avizul său privind SEC: perspective noi ⁽¹⁾, Comitetul subliniază necesitatea consolidării procesului de realizare a SEC ca un pas înainte pe calea transformării Europei în economia cea mai dinamică la nivel mondial ⁽²⁾;

⁽¹⁾ CdR 83/2007 fin

⁽²⁾ CdR 283/2008 fin

5. insistă asupra necesității ca statele membre și Comisia Europeană să adopte măsurile necesare pentru ca autoritățile locale și regionale să fie pe deplin și în mod eficient implicate în gestionarea ⁽²⁾ inițiativelor legate de SEC. Cunoașterea și inovarea trebuie să devină forța motrice a economiei. Participarea activă a autorităților locale și regionale în cadrul SEC determină creșterea productivității și a competitivității;

6. constată că, în domeniul cooperării științifice și tehnice internaționale, orașele și regiunile au o importanță majoră. În cadrul politicilor lor de cercetare, orașele și regiunile contribuie substanțial, printr-o programare cu rol de sprijin și prin condiții-cadru structurale și legislative, la crearea unei valori adăugate europene în domeniul cercetării și la crearea unui Spațiu European de Cercetare viabil ⁽¹⁾;

7. salută comunicarea Comisiei, în special obiectivele de a consolida baza științifică și tehnologică a UE, de a îmbunătăți competitivitatea sectorului industrial și de a ajuta în confruntarea cu provocările globale, în contextul unei „responsabilități globale”;

8. reamintește Comisiei că CoR va veghea la respectarea principiului convenit, conform căruia este necesară implicarea orașelor și autorităților regionale, precum și a altor părți interesate, precum universitățile și organismele de cercetare, societatea civilă și întreprinderile, care ar trebui să ia parte în mod activ la administrarea SEC, asigurând astfel că sunt respectate principiul subsidiarității și cel al geometriei variabile ⁽³⁾;

9. recunoaște necesitatea cooperării dintre UE și țările vecine în domeniul științei și tehnologiei. Aceasta implică participarea vecinilor UE nu numai la Programul-cadru de cercetare al UE ⁽⁴⁾, ci și în alte domenii ale SEC, precum coordonarea programelor și a infrastructurilor de cercetare, aplicarea efectivă a principiilor privind schimbul de cunoștințe și mobilitatea continuă a cercetătorilor ⁽⁵⁾;

⁽³⁾ Concluziile Consiliului privind lansarea „Procesului Ljubljana” – către realizarea deplină a Spațiului European de Cercetare, 10231/08, RECH 200 COMPET 216, punctul 9 b).

⁽⁴⁾ A se vedea Comunicarea Comisiei COM(2006) 724, din 4.12.2006, privind abordarea generală pentru a permite țărilor limitrofe europene să participe la activitățile agențiilor și programelor comunitare.

⁽⁵⁾ COM(2007) 161 final

10. subliniază importanța unei cooperări științifice și tehnice cu țările vecine, care poate avea și un impact major asupra dezvoltării regionale în cadrul UE. Este cazul Rusiei, care dispune de capacități importante în știință și tehnologie, dar este și cazul țărilor din estul Europei, din Balcani și din zona mediteraneeană, care nu sunt membre UE;

Importanța actualelor programe de cercetare și a instrumentelor financiare ale UE pentru deschiderea SEC

11. salută acțiunile destinate deschiderii celui de-al 7-lea Program-cadru (PC7) și Programului-cadru pentru inovare și competitivitate (PIC) către țările vecine, ceea ce le-ar conferi acestor programe o dimensiune teritorială mai importantă;

12. reamintește concluziile grupului de experți SEC ⁽¹⁾ privind importanța crescândă a actorilor naționali și regionali la elaborarea de noi inițiative europene de amploare, cum ar fi ERA-NETs, Eurostars, Institutul European de Inovare și Tehnologie sau inițiativele „Joint Technology and Cluster”;

13. dorește să garanteze utilizarea coordonată a PC7, FS, PIC și FEADER, condiție esențială a asigurării competitivității UE și a sinergiilor între politicile în materie de coeziune, cercetare, inovare și învățământ superior la nivel național și regional, conform prevederilor cuprinse în avizele anterioare ale Comitetului Regiunilor ⁽²⁾;

14. insistă asupra necesității ca toate capacitățile în materie de cercetare, formare și inovare din Europa să fie consolidate în cadrul asistenței acordate infrastructurii pentru cercetare, al cercetării din domeniul IMM-urilor, al grupărilor regionale axate pe cercetare, eliberând potențialul de cercetare din „regiunile de convergență” ale UE, al problemelor gestionate de programul „știința în societate” și al activităților orizontale din domeniul cooperării internaționale ⁽³⁾;

15. se exprimă în favoarea unei interpretări în sens larg a conceptului de inovare, prin extinderea la științele sociale și umaniste și la interacțiunea fertilă a acestora cu culturile urbane și regionale din localitățile respective;

16. observă că scopul de a atinge masa critică la nivelul institutelor de cercetare și al rețelelor internaționale depinde de tema studiată, de domeniul de cercetare și de participanți. Nu trebuie să li se aplice un model unic tuturor parteneriatelor internaționale;

⁽¹⁾ Raportul grupului de experți SEC „Opening to the world: International Cooperation in Science and Technology” (Deschiderea către lume: cooperarea internațională în știință și tehnologie).

⁽²⁾ CdR 263/2007 fin

⁽³⁾ CdR 155/2005 fin

17. reamintește obiectivul prevăzut în Cartea verde ⁽⁴⁾: trebuie găsit echilibrul corect între finanțarea instituțională și cea bazată pe concurență. Pe linia opiniilor exprimate în precedentele avize asupra unor chestiuni conexe, Comitetul Regiunilor solicită continuarea dezbaterilor privind găsirea unui echilibru corect între finanțarea instituțională și cea bazată pe concurență;

18. așa cum a indicat în luări de poziție anterioare ⁽⁵⁾, Comitetul Regiunilor este de acord să se lase alegerea domeniilor interesante și utile de cercetare mai curând în seama oamenilor de știință și a comunităților acestora și să se acorde credit mai degrabă rețelelor voluntare (abordare de jos în sus) și rețelelor orizontale, decât proceselor gestionate strict de sus în jos și cooperării supuse unei proceduri constrângătoare pe care o implică acestea;

19. solicită asigurarea coerenței politice în cazul unor programe pe mai multe niveluri și implicând mai multe părți interesate, în special a celor cu parteneri din țările terțe, ceea ce necesită existența unui sistem eficient de guvernare pe mai multe niveluri ⁽²⁾;

Mobilitatea cercetătorilor

20. fiind într-un acord cu ideea că mobilitatea cercetătorilor constituie o caracteristică esențială a cooperării internaționale în domeniul științei și tehnologiei, Comitetul subliniază următoarele aspecte:

— pentru dezvoltarea unui Spațiu European de Cercetare, trebuie avute în vedere progresele în materie de mobilitate a oamenilor de știință, inclusiv adaptarea necesară a legislației din domeniul dreptului de ședere și al legislației privind pensiile, precum și măsuri de sprijin conexe, în favoarea familiei ⁽⁵⁾;

— trebuie îmbunătățite perspectivele de carieră și mobilitatea cercetătorilor ⁽⁶⁾, prin identificarea combinației optime de instrumente naționale și comunitare și prin dezvoltarea competențelor tuturor cercetătorilor. Trebuie promovată în societate, în special în rândul tinerilor, interesul pentru cercetare și inovare.

21. subliniază că este, de asemenea, necesar să se atragă oameni de știință de înalt nivel din țările terțe și, de aceea, accentuează importanța programelor de mobilitate ale UE, precum programul Marie Curie, salutând totodată măsurile luate în anumite regiuni pentru a sprijini întoarcerea în țară a oamenilor de știință ⁽⁵⁾;

⁽⁴⁾ COM(2007) 161 final

⁽⁵⁾ CdR 83/2007 fin

⁽⁶⁾ Document privind problemele cheie ale anului 2009 – contribuția Consiliului „Competitivitate” din cadrul Consiliului European de primăvară.

Infrastructura pentru cercetare de la nivel global și programele de cercetare deschise

22. aprobă concluziile Consiliului privind competitivitatea, care s-a desfășurat la 30 mai 2008, care invită Comisia și statele membre să sprijine autoritățile locale și regionale să solicite, să realizeze și să pună în aplicare infrastructuri de cercetare moderne. În acest context, Comitetul a propus:

- garantarea implicării totale a autorităților locale și regionale în elaborare foii de parcurs a Forumului strategic european pentru infrastructuri de cercetare (FSEIC) ⁽¹⁾ și, în special, în promovarea ca prioritate a celor 35 de proiecte-cheie de interes european deja aprobate;
- luarea în considerare a importanței autorităților locale și regionale și a implicării acestora în infrastructurile europene de cercetare;
- garantarea implicării reale a autorităților locale și regionale în administrarea eficientă a infrastructurilor europene de cercetare ⁽²⁾;

23. subliniază importanța autorităților locale și regionale în promovarea programelor de cercetare comune, inclusiv a celor care implică țările terțe, întrucât acestea se află în contact direct cu situația specifică locală în materie de știință, tehnologie și dezvoltare economică, prin urmare știu când este necesară cooperarea în domenii de importanță strategică ⁽³⁾. Unele regiuni europene participă deja cu succes la acțiuni de cooperare în coordonarea instrumentelor necesare programelor de cercetare, precum în cazul proiectelor ERA-NET. Asemenea statelor membre, orașele și autoritățile regionale ar trebui să se implice în promovarea acordurilor de cooperare încheiate în cadrul programelor comune ⁽⁴⁾;

Subsidiaritate, proporționalitate și o mai bună reglementare

24. observă că prezenta comunicare nu ia în considerare toate aspectele locale și regionale, iar Comisia Europeană nu prezintă o

analiză de impact. Prezentul aviz se referă la competențele autorităților locale și regionale și subliniază relevanța specială a cooperării internaționale în domeniul științei și tehnologiei pentru orașe și regiuni.

II. ANEXĂ

Informații din comunicarea Comisiei Europene

Comunicarea a fost elaborată ca răspuns la concluziile Consiliului din februarie 2008 și reprezintă una din cele cinci inițiative ale Comisiei adoptate în urma dezbaterilor publice privind viitorul Spațiului European de Cercetare (SEC) ⁽⁵⁾ și globalizarea societății informaționale. De asemenea, comunicarea se înscrie în cadrul concluziilor Summit-ului mondial privind societatea informațională din 2005.

Prin prezenta comunicare, Comisia intenționează să consolideze eforturile Europei în materie de cercetare și să promoveze utilizarea noilor tehnologii pentru a răspunde într-un mod mai concret și mai eficient provocărilor majore cu care se confruntă societatea în prezent.

Pentru a reflecta necesitatea aprofundării și lărgirii SEC printr-o cooperare îmbunătățită cu parteneri internaționali, cel de-al 7-lea Program-cadru de cercetare (PC7) este deschis participării țărilor terțe și include o serie de instrumente noi, menite să încurajeze cooperarea internațională. PC7 reprezintă însă doar o mică parte a activității de cercetare din Europa. Prin urmare, comunicarea Comisiei propune un nou cadru european, care constă într-o serie de principii fundamentale și de orientări pentru acțiunile viitoare. Acțiunile desfășurate în acest cadru vor consolida modul în care părțile interesate din sectorul public și privat european interacționează cu partenerii și concurența din alte zone ale lumii. Cadrul propus va contribui la libera circulație a cunoștințelor – „a cincea libertate a UE” – la nivel global și va avea ca efect creșterea nivelului științific și tehnologic al Europei pe plan mondial și diseminarea expertizei europene în materie de TIC în întreaga lume. Datorită acestora, Spațiul European de Cercetare va deveni vizibil pe scena internațională, ca spațiu deschis spre lume, iar competitivitatea Europei în cadrul economiei mondiale va crește tot mai mult ⁽⁶⁾.

Bruxelles, 21 aprilie 2009

Președintele
Comitetului Regiunilor
Luc VAN DEN BRANDE

⁽¹⁾ Forumul strategic european pentru infrastructuri de cercetare (*European Strategy Forum on Research Infrastructure*); <http://cordis.europa.eu/esfri/>

⁽²⁾ CdR 283/2008 fin

⁽³⁾ CdR 283/2008 fin

⁽⁴⁾ CdR 283/2008 fin

⁽⁵⁾ SEC(2008) 430, 2.4.2008

⁽⁶⁾ Comunicarea Comisiei „Un cadru strategic european pentru cooperare științifică și tehnologică internațională”.